

Sygn. akt II Ca 695/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze II Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

PrzewodniczącySSO Wojciech Damaszkowski/spr/

SędziowieSSO Piotr Gregier, SSO Jadwiga Jakubowska

ProtokolantAgnieszka Lesicka

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2013 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko A. W. (1)

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lubaniu

z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt III RC 30/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że zasądzone w nim alimenty obniża do kwoty po 350 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych) miesięcznie;

II. dalej idącą apelację oddala.

Sygn. akt II Ca 695/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Lubaniu zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 czerwca 2013 r. uwzględnił powództwo D. W. i zasądził od pozwanego – byłego męża – A. W. (1) na jej rzecz alimenty w wysokości po 500 zł miesięcznie płatne z góry do 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki poczynając od 29 stycznia 2013 r.

Sąd ten ustalił, że strony pozostawały w związku małżeńskim od 2 maja 1987 r. i posiadają z niego dwoje, obecnie już dorosłych dzieci: A. W. (2)ur. (...)i P. W.ur. (...)W 1992 r. A. W. (1)pozostawił rodzinę i przeprowadził się do rodziców. Małżonkowie rozwiedli się w 1997 r., a rozwód orzeczono z winy A. W. (1). W tym okresie D. W.zatrudniona była w (...) S.A.w L.jako asenizator i zarabiała 398,19 zł. Z kolei A. W. (1)pracował jako murarz w (...)i zarabiał 550 zł miesięcznie.

W 2001 r. D. W. utraciła zatrudnienie w związku z likwidacją zakładu pracy. Przez okres 5 lat pozostawała bez pracy, a następnie 3 lata pracowała w przedsiębiorstwie (...) w L. skąd została zwolniona z powodu redukcji etatów. Od września 2011 r. powódka pracuje na umowę zlecenia w (...) Spółka z o.o. we W. i zarabia około 500 zł miesięcznie. (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w L. orzeczeniem z dnia 4 kwietnia 2003 r. ustalił u powódki lekki stopień niepełnosprawności o charakterze trwałym. D. W. niedosłyszy i cierpi na schorzenie neurologiczne. Mieszka razem z

dziećmi, córka P. pracuje jako szwaczka i zarabia 1.500 zł miesięcznie. Syn A. W. (2) jest osobą bezrobotną i pobiera zasiłek w wysokości 600 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy w Lubaniu wyrokiem z dnia 7 maja 2013 r. ustalił, że obowiązek alimentacyjny A. W. (1) wobec A. W. (2) w wysokości 550 zł miesięcznie wygasł z dniem 1 marca 2013 roku.

D. W. zajmuje lokal komunalny płacąc czynsz w wysokości 364 zł. Pozostałe koszty utrzymania lokalu i dostaw mediów wynoszą około 270 zł.

A. W. (1) po rozwodzie wyjechał do Australii i przebywa tam do chwili obecnej. Pracuje w firmie (...)i w okresie od listopada 2012 r. do kwietnia 2013 r. zarobił netto 24190,88 AUD. Z kwoty tej na utrzymanie dziecka zostało mu potrącone 9309,04 AUD. Pozwany spona kredyt na zakup domu w wysokości 2080 AUD. Koszt utrzymania domu wynosi 297 AUD a utrzymania samochodu 300 AUD. Pozwany mieszka z konkubina L. S., która pozostaje na jego utrzymaniu.

W powyższych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że powództwo oparte na przepisie art. 60 § 2 krio zasługiwało na uwzględnienie. Niewątpliwie pozwany został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód spowodował u małżonka niewinnego pogorszenie sytuacji materialnej. W takim zaś razie małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego.

Zwracał uwagę sąd, że D. W. jest osobą niepełnosprawną z ograniczoną zdolnością do pracy i jest w stanie zarobić miesięcznie kwotę około 500 zł, co przy deklarowanych kosztach jej utrzymania w wysokości około 1.000 zł stanowi połowę miesięcznych potrzeb. Choroby, na które cierpi: niedosłuch i schorzenia neurologiczne ograniczają podjęcie przez nią dobrze płatnej pracy w pełnym wymiarze czasu pracy. Wprawdzie powódka mieszka z dwójką dorosłych dzieci, ale z mocy art. 130 krio obowiązek małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu małżeństwa wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka.

Ocenil przy tym Sąd Rejonowy, że sytuacja materialna A. W. (1) umożliwia mu płaćenie alimentów w wysokości 500 zł miesięcznie. Pozwany mieszka i pracuje w Australii zarabiając miesięcznie około 5000 AUD. Ponosi co prawda wysokie koszty utrzymania domu i samochodu oraz spona kredyt, ale przy tych obciążeniach pozostają mu jeszcze środki na utrzymanie konkubiny. Tymczasem gdyby nie rozwód to powódka jako żona korzystałaby z warunków życia jakie stworzył pozwany. Zasądzenie alimentów w powyższej wysokości nie będzie stanowiło dla pozwanego nadmiernego obciążenia zwłaszcza, że od 1 marca 2013 r. ustał jego obowiązek alimentacyjny wobec syna A. W. (2).

W apelacji A. W. (1) zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w całości zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną ocenę dowodów polegającą na uznaniu, że:

- powódka D. W. nie ma zabezpieczonych środków finansowych na pokrycie jej kosztów utrzymania, które miesięcznie wynoszą ok. 1.000 zł, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że powódka ma realne możliwości uzyskiwania dochodu w wysokości ok. 1.200 zł miesięcznie, a brak takich dochodów wynika jedynie z faktu, że nie wykorzystuje ona w pełni swoich możliwości zarobkowych,

- sytuacja majątkowa pozwanego jest dobra, gdyż po poniesieniu niezbędnych kosztów pozostaje mu do dyspozycji kwota ok. 1000 AUD, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego pozwala jednoznacznie ustalić, że po poniesieniu przez niego wszystkich wydatków, jakie obciążają w każdym miesiącu, praktycznie nie pozostaje mu żadna kwota do swobodnej dyspozycji, co wykazuje załączone przez niego szczegółowe rozliczenie kosztów utrzymania w skali miesiąca;

2. naruszenie prawa poprzez powołanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia art. 60 § 2 krio w sytuacji, gdy orzeczenie alimentów na tej podstawie prawnej ma charakter fakultatywny, a Sąd Rejonowy w Lubaniu nie wykazał, że na gruncie niniejszej sprawy takie orzeczenie musi zapaść, a ponadto nie są spełnione przesłanki mogące stanowić podstawę

ewentualnego rozstrzygnięcia na gruncie art. 60 § 2 kro, gdyż nie wykazano, aby zaistniało istotne pogorszenie sytuacji materialnej powódki, zaś wyłączną przyczyną takiej sytuacji był rozwód.

Na tej podstawie skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zasadnicze ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego dotyczące zarówno pogorszenia sytuacji materialnej powódki spowodowanej rozwodem oraz możliwości majątkowych i zarobkowych jej byłego męża są generalnie prawidłowe i zasługują na aprobatę. Okoliczności te wynikają w głównej mierze z dokumentów w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu oraz uzyskiwanych dochodach A. W. (1) oraz D. W.. Sąd Okręgowy ustalenia powyższe zasadniczo aprobuje (art. 382 kpc).

Należy zwrócić uwagę, że w przepisie art. 60 § 2 kro przyjęto założenie, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczyniać się do zaspokajania potrzeb byłego małżonka w odpowiednim zakresie co jest pojęciem elastycznym wskazującym na potrzebę rozważenia całokształtu okoliczności danej sprawy. Niewątpliwie rozwód stron nastąpił w 1997 roku, a zatem 16 lat temu i uprzednio powódka nie występowała z roszczeniami alimentacyjnymi wobec A. W. (1) zaspokajając potrzeby materialne we własnym zakresie. D. W. posiada orzeczonego w 2003 roku lekki stopień niepełnosprawności nie wskazujący na istotne ograniczenie możliwości jej zatrudnienia (k-67). (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w orzeczeniu z dnia 22 lutego 2012 roku wskazał, że stan zdrowia powódki nie uległ pogorszeniu w stosunku do poprzednio wydanej decyzji i nie zachodzi potrzeba zmiany przyznanego jej stopnia niepełnosprawności. D. W. ma nadal możliwości zatrudnienia i uzyskiwania dochodów pokrywających większość jej wydatków. Ocena „istotnego pogorszenia sytuacji materialnej niewinnego małżonka”, o którym mowa w art. 60 § 2 k.r.o., może oczywiście zostać dokonana nawet wiele lat po orzeczeniu rozwodu. W takiej sytuacji jednak uwzględnienie powództwa wymaga ustalenia, iż pogorszenie sytuacji materialnej jest skutkiem rozwodu, a nie innych zdarzeń nie związanych z rozwiązaniem małżeństwa (zob. wyrok SN z dnia 15 lipca 1999 r., I CKN 356/99, LEX nr 527172).

Ma rację Sąd Rejonowy, że stosownie do art. 130 kro obowiązek małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu małżeństwa wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka. W okolicznościach niniejszej sprawy dorosłe dzieci stron zamieszkują nadal z matką i pracują bądź pobierają zasiłek dla bezrobotnych. W związku z tym spoczywa na nich obowiązek o ile nie alimentowania powódki to przyczyniania się do pokrywania kosztów wynajmu lokalu mieszkalnego i opłat za media.

Trafnie ponadto zarzucił skarżący, że ustalony przez Sąd meriti obowiązek alimentacyjny na rzecz byłej żony w kwocie 500 zł przekracza obecnie jego możliwości majątkowe. Pozwany co prawda zarabia kwotę około 5000 AUD co po przeliczeniu znacząco przekracza średnie miesięczne wynagrodzenie w Polsce, ale należy zwrócić uwagę na fakt, że pozwany ponosi znaczne koszty utrzymania pochłaniające zdecydowaną część jego zarobków. Już na samo zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pozwany wydatkuje kwotę 2330 AUD z czego kwotę 2080 AUD stanowi spłacany kredyt hipoteczny. Uwzględniając dalsze koszty utrzymania jak wyżywienie, ubranie, leczenie, czy dojazd do pracy i konieczność w związku z tym posiadania i utrzymania samochodu stwierdzić należało, że pozwany przy pełnym wykorzystaniu swoich możliwości zarobkowych wydatkuje dalszą kwotę około 900 AUD miesięcznie i posiada potrącenia z tytułu obowiązku alimentacyjnego 1432 AUD. W związku z powyższym ponad potrzeby własnego utrzymania pozostaje mu do dyspozycji kwota około 400 – 500 AUD, co odpowiada przy średnim kursie 1 dolara australijskiego równym 2,94 zł kwocie około 1170-1470 zł.

W związku z powyższym, uwzględniając zakres usprawiedliwionych potrzeb powódki i możliwości zarobkowe pozwanego, apelacja zasługiwała na uwzględnienie o tyle, o ile kwestionowała ustalenie obowiązku alimentacyjnego ponad kwotę 350 zł. Granicą bowiem obowiązku alimentacyjnego są zawsze możliwości zarobkowe zobowiązanego,

choćby w tych granicach nie zostały zaspokojone wszystkie potrzeby uprawnionego. Należy przy tym pamiętać, że przy ustalaniu obowiązku alimentacyjnego w stosunku do rozwiedzionych małżonków nie znajduje zastosowania zasada równej stopy życiowej (zob. wyrok SN z dnia 28 października 1980 r., III CRN 222/80, LEX nr 2590).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy z mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że zasądzone w nim alimenty określił na kwotę 350 zł miesięcznie. Po myśli art. 385 k.p.c. dalej idąca apelacja podlegała oddaleniu.